

Gode halvårstall for Kilden

KRISTIANSAND: **Kilden** hadde i første halvår et samlet publikumsbesøk på 119.900 personer, fordelt på egenproduksjoner og utleievirksomhet. Med fortsatt god publikumstilstrømming til høstens varierte program håper Kilden på et samlet besøk på 160-170.000 personer i løpet av 2012. Ved oppstart lå

forventningene for året på totalt 100.000 besøkende, men dette anslaget har altså stadig måtte økes. Også i sommer har Kilden trukket mange. Hele 5.881 personer har vært til stede på Kildens gratis sommerkonserter i juni og juli. Dette utgjør et snitt på 280 per konsert. 756 personer har i sam-

me periode betalt billett for omvisninger i Kildens saler og foajéområder. Kilden planlegger med et positivt resultat på ca. kroner 500.000 ved årets utgang. Regnskapet er periodisert og er etter første halvår på minus 1,6 millioner kroner. Men dette er altså 1,3 millioner bedre enn budsjettet.

HAMSUN-EKSPERT: Stein Gauslaa, leder av Gabriel Scott Selskabet, snakket med Ingar Sletten Kolloen om kjemien mellom Hamsun og Scott.

FOTO: ANN KARIN ANDERSEN

Vorspiel med diktere

Knut Hamsun hjalp den yngre og ukjente Gabriel Scott opp og fram, men han stjal også flere ideer fra Scott, mener Hamsun-biograf Ingar Sletten Kolloen.

LIV EKEBERG

liek@agderposten.no 992 61 900

Hadde verdenslitteraturen hatt Markens Grøde uten Gabriel Scotts Jernbyrden? Slett ikke sikkert, om vi skal tro den kritikerroste Hamsun-biografen Ingar Sletten Kolloen. Han har studert Sørlandets to største forfattere og mener de to har mange likhetstrekk.

Både Arendals-ordfører Einar Halvorsen og fylkesmann Øystein Djupedal hadde funnet veien til Havnepuben der et litterært vorspiel til Arendalsuka fant sted. Bak arrangementet sto også Ibsen- og Hamsun-dagene og Gabriel Scott Selskabet.

– De to to sørlandsdikterne

Hamsun og Scott var svært ulike, men hadde den samme fløytonen i seg, litterært sett, sa Kolloen.

– Meget selsomt

Han synes likevel det er «meget selsomt» at Hamsun møtte Scott flere ganger. Den kjente og formuende Hamsun ble stadig oppsøkt av dikterspirer, men avviste bryskt de fleste. Inntil den 19-årige sørlendingen i 1893 tok mot til seg.

– Hamsun var jo overnevrotisk hele tiden, og var så sensibel da han skrev Pan at folk ikke fikk snakke til ham. Derfor er det meget selsomt at han tok imot Scott og ga ham råd mens de to vandret sammen. Jeg tror det handlet om kjemi, sa Kolloen.

God kjemi hindret imidlertid ikke Hamsun fra å stjele ideer og titler fra sin yngre kollega.

Var Markens Grøde plagiat?

Leder av Sørlandets største litteraturfestival, Torolv Kroglund, har beskyldt Hamsun for

å plagiere Scott. For bare to år etter Jernbyrden forelå Markens Grøde.

Tematikken er den samme; i Jernbyrden sliter og rydder en sterk mann seg ny mark. Inn i hans liv kommer en plaget kvinne. Det er historien om kjærligheten mellom de to, om byggedyr og dansketid og hungersnød. For Markens Grøde fikk Hamsun Nobelprisen i litteratur.

– Gjennom å gi Jernbyrden svært rosende omtale i datidens største avis, Aftenposten, ga den store dikteren den unge og ukjente Scott adelsslaget. Det var viktig og ga Scott anerkjennelse blant «de dannede som leste bøker» og andre forfattere, sa Ingar Sletten Kolloen.

Han er imidlertid ikke enig med Kroglund i at mesterverket er plagiat.

– Hamsun begynte på boka

allerede i 1912, altså før Jernbyrden kom ut. Husk at dette var på samme tid som den tredje bølgen av utvandring til Amerika, og han var brennende engasjert i at det måtte mer nyrydding av dyrkbar mark her til lands, sa Kolloen.

Han mener de to bøkene er «fundamentalt forskjellige», for mens Scott ser tilbake og forteller om fortiden, beskriver Hamsun sin samtid i det han kalte «et varsel til min tid», sa Hamsun-biografen.

Kolloen vedgår imidlertid at Hamsun nok var inspirert av Scott i flere av sine verker. I 1896 ga Scott ut Aftenrøde. To år før Hamsuns skuespill med samme tittel.

Den største forskjellen mellom Scott og Hamsun, foruten kvaliteten i diktningen, mener Kolloen er deres menneskesyn.

– Mens Scott beskjeftiger seg med kjærlighet, medmenneskelighet og enkeltmenneskets verdi, beskriver Hamsun livets brutalitet og nådeløshet, koste hva det koste vil. Denne ulikheten tror jeg sannelig gjenspeiler seg i deres privatliv også, sa Kolloen.

Rettet på eget portrett

Knut Hamsuns barnebarn Leif Hamsun husker sin bestefar, og delte en anekdote med de fremmøtte.

– Henrik Lund var den eneste som fikk portrettere ham, og de to satt og drakk pølter en kveld mens Lund malte. Hver gang de ønsket påfyll, dunket de med et kosteskaft og gamle bestemor Marie måtte komme i nattserken med mer. En kveld, fortalte hun, hadde Hamsun «rettet litt på portrettet» etter at Lund var gått. Men dét turte han aldri å fortelle Lund, avslørte Leif Hamsun.

Originalen henger i herregården Nørholm i Grimstad.

«Han ga Scott adelsslaget og gjorde ham kjent blant de dannede»